

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

22 MEI 1987

WETSONTWERP

tot wijziging van de artikelen 1341 tot 1345,
1834, 1923, 1924, 1950 en 2074 van het Burgerlijk
Wetboek

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De artikelen gewijzigd door dit ontwerp van wet hebben alle betrekking op de bewijslevering in burgerlijke zaken.

Elk rechtshandeling (elke zaak) waarvan de waarde een bepaald bedrag te boven gaat, moet door een geschrift, een authentieke of een onderlingse akte worden bewezen.

Het beginsel wordt algemeen vastgesteld in artikel 1341 van het Burgerlijk Wetboek. De artikelen 1342 tot 1345 vullen het aan door de toepassing ervan uit te breiden tot andere gevallen.

Wanneer de vordering betrekking heeft op een hoger bedrag, is het bewijs door getuigen slechts toegelaten wanneer er een begin van bewijs door geschrift aanwezig is.

Overeenkomstig artikel 1834 is het beginsel vastgelegd in artikel 1341 mede van toepassing op de vennootschappen.

De artikelen 1923 en 1924 stellen dat de algemene regeling inzake het bewijs van toepassing is op de vrijwillige bewaargeving.

Overeenkomstig artikel 2074 is datzelfde beginsel mede van toepassing op het pand.

Artikel 1950 voorziet in een afwijking van dit beginsel met betrekking tot de bewaargeving uit noodzaak. Deze afwijking is verantwoord ingevolge de bijzondere omstandigheden die deze vorm van bewaargeving omringen.

De wet van 20 maart 1948 tot wijziging van sommige bedragen in burgerlijke en handelszaken verhoogde het bedrag, waarboven het bewijs door getuigen niet is toegelaten, behalve wanneer er een begin van bewijs door geschrift aanwezig is, van 1 500 frank (behalve met betrekking tot het pand waar deze som 150 frank bedroeg) tot 3 000 frank. Thans blijkt het nodig dit bedrag opnieuw te verhogen.

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

22 MAI 1987

PROJET DE LOI

modifiant les articles 1341 à 1345, 1834, 1923, 1924,
1950 et 2074 du Code civil

EXPOSE DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les articles modifiés par le présent projet de loi sont tous relatifs au régime de la preuve en matière civile.

Tout acte juridique (toute chose) dont la valeur excède un certain montant doit être prouvé par un écrit, acte authentique ou sous seing privé.

L'article 1341 du Code civil établit ce principe de manière générale. Les articles 1342 à 1345 le complètent en étendant son application à d'autres hypothèses.

Lorsque la demande porte sur une somme plus élevée, la preuve testimoniale n'est recevable que s'il existe un commencement de preuve par écrit.

L'article 1834 constitue l'application particulière aux sociétés du principe établi par l'article 1341.

Les articles 1923 et 1924 confirment l'application du régime général de la preuve au dépôt volontaire.

L'article 2074 constitue l'application particulière du même principe au gage.

L'article 1950 apporte une dérogation au principe en ce qui concerne le dépôt nécessaire. Cette dérogation est justifiée par les circonstances particulières qui entourent cette variété de dépôt.

Le montant au-delà duquel la preuve testimoniale n'est pas admise, sauf commencement de preuve par écrit, a été porté de 1 500 francs — sauf pour le gage où il était de 150 francs — à 3 000 francs par la loi du 20 mars 1948 « portant modification de certains taux en matière civile et commerciale ». Il apparaît à présent nécessaire d'augmenter à nouveau ce montant.

De muntontwaarding heeft natuurlijk een invloed gehad op de rechtshandelingen en overeenkomsten waarop de gewijzigde artikelen betrekking hebben. De waarden waarop deze overeenkomsten slaan vertonen sinds de wetswijzigingen van 1948 bijgevolg eveneens een opwaartse tendens.

In januari 1986 zou het bedrag van 3 000 frank, aangepast aan het indexcijfer van de consumptieprijzen, 13 546 frank bedragen hebben.

Het is uiteraard verkieslijk een getal te nemen dat gemakkelijk onthouden kan worden. Daarom wordt in het u voorgelegde ontwerp in de bovenvermelde artikelen een bedrag van 15 000 frank voorgesteld.

Gelet op het verband dat bestaat tussen de verschillende artikelen, moeten zij gelijktijdig worden aangepast.

De Minister van Justitie,

J. GOL.

L'érosion monétaire a évidemment produit ses effets sur les actes juridiques et contrats qui sont touchés par les articles modifiés. Les valeurs sur lesquelles portent ces transactions ont, par conséquent, eu tendance à augmenter depuis la modification légale de 1948.

L'adaptation de la somme de 3 000 francs par rapport à l'indice des prix à la consommation se serait établie à 13 546 francs en janvier 1986.

Il faut évidemment préférer un nombre qui puisse être retenu aisément. C'est pourquoi, le projet qui vous est soumis introduit dans les articles cités, un seuil de 15 000 francs.

Etant donné les liens qui unissent ces différents articles, ils doivent être adoptés simultanément.

Le Ministre de la Justice,

J. GOL.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 4 februari 1987 door de Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « tot wijziging van de artikelen 1341 tot 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 en 2074 van het Burgerlijk Wetboek », heeft op 2 maart 1987 het volgende advies gegeven:

Artikel 1 van het ontwerp heeft tot doel in de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek die het bewijs door geschrift voorschrijven, het bedrag van 3 000 frank te vervangen door het bedrag van 15 000 frank.

Artikel 2 luidt aldus:

« De nieuwe regeling is alleen van toepassing op de vorderingen die na de inwerkingtreding van deze wet zijn ingesteld ».

De kwestie van de werking in de tijd van de nieuwe wetten betreffende de bewijslevering geeft aanleiding tot een controverse waarbij enerzijds de stelling wordt verdedigd dat het in artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek neergelegde beginsel van de niet-terugwerking van de wet, met zich meebrengt dat de wet die van kracht was op de dag waarop de rechtstoestand geschapen is, bepaalt welke regeling voor het gepraconstitueerd bewijs geldt, en anderzijds de stelling dat een nieuwe wet inzake bewijslevering van toepassing is op de rechtsverhoudingen die onder de gelding van de vroegere wet tot stand zijn gekomen ⁽¹⁾.

Het is dus zeer opportuun dat de ontworpen tekst, zoals hij doet, zelf het meest praktische geval oplost, namelijk dat van de gedingen die bij de inwerkingtreding van de nieuwe wet hangende zijn. Toch behoort deze specifieke regel in zo nauwkeurig mogelijke bewoordingen te worden geformuleerd, om te vermijden dat hij zou worden uitgelegd als een stilzwijgende instemming van de wetgever met de ene of de andere van de twee gegeven stellingen.

De volgende redactie wordt voorgesteld:

« Art. 2. — Deze wet is niet toepasselijk op de verbintenissen waarvan de uitvoering in rechte gevorderd is vóór de datum waarop zij in werking treedt ».

De kamer was samengesteld uit
de HH.:

J. LIGOT, *kamervoorzitter*;
J.-J. STRYCKMANS,
P. FINCÉUR, *staatsraden*;
Cl. DESCHAMPS,
P. GOTHOT, *assessoren van de afdeling wetgeving*;

Mevr.:

M. VAN GERREWEY, *griffier*.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J.-J. STRYCKMANS.

Het verslag werd uitgebracht door de heer A. MERCENIER, eerste auditeur.

De Griffier,
(get.) M. VAN GERREWEY.

De Voorzitter,
(get.) J. LIGOT.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT

Le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice, le 4 février 1987, d'une demande d'avis sur un projet de loi « modifiant les articles 1341 à 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 et 2074 du Code civil », a donné le 2 mars 1987 l'avis suivant:

L'article 1er du projet a pour objet de remplacer le montant de 3 000 francs par celui de 15 000 francs dans les dispositions du Code civil imposant la preuve par écrit.

L'article 2 est rédigé de la manière suivante:

« Le régime nouveau établi par la présente loi ne s'applique qu'aux demandes introduites après son entrée en vigueur ».

La question de l'effet dans le temps des lois nouvelles relatives aux preuves donne lieu à une controverse qui oppose, d'une part, la thèse selon laquelle le principe de non-rétroactivité inscrit à l'article 2 du Code civil emporte que la loi en vigueur à la date de la constitution de la situation juridique fixe le régime de la preuve préconstituée et, d'autre part, la thèse selon laquelle une loi nouvelle en matière de preuve s'applique aux rapports juridiques établis sous l'empire de la loi antérieure ⁽¹⁾.

Il est donc très opportuun que le texte en projet résolve lui-même, comme il le fait, le cas le plus pratique, celui des procès pendants au moment de l'entrée en vigueur de la loi nouvelle. Toutefois, pour éviter que cette règle spécifique ne soit interprétée comme une approbation implicite donnée par le législateur à l'une ou l'autre des deux thèses en présence, il convient de la formuler dans les termes les plus précis possible.

La rédaction suivante est proposée:

« Art. 2. — La présente loi ne s'applique pas aux obligations dont l'exécution a été demandée en justice avant la date de son entrée en vigueur ».

La chambre était composée de
MM.:

J. LIGOT, *président de chambre*;
J.-J. STRYCKMANS,
P. FINCÉUR, *conseillers d'Etat*;
Cl. DESCHAMPS,
P. GOTHOT, *assesseurs de la section de législation*;

Mme:

M. VAN GERREWEY, *greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. STRYCKMANS.

Le rapport a été présenté par M. A. MERCENIER, premier auditeur.

Le Greffier,
(s.) M. VAN GERREWEY.

Le Président,
(s.) J. LIGOT.

⁽¹⁾ Zie De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*, deel I, uitgave 1962, blz. 344.

⁽¹⁾ Voyez De Page, *Traité élémentaire de droit civil belge*, tome I, édition 1962, p. 344.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Justitie is gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen waarvan de tekst volgt :

Artikel 1.

In de artikelen 1341, eerste lid, 1342, 1343, 1344, 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 en 2074, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd door de wet van 20 maart 1948, worden de woorden « 3 000 frank » vervangen door « 15 000 frank ».

Art. 2.

Deze wet is niet toepasselijk op de verbintenissen waarvan de uitvoering in rechte gevorderd is voor de datum waarop zij in werking treedt.

Gegeven te Brussel op 7 mei 1987.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Justitie,

J. GOL.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de la Justice est chargé de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

Article 1er.

Aux articles 1341, premier alinéa, 1342, 1343, 1344, 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 et 2074, deuxième alinéa, du Code civil, modifiés par la loi du 20 mars 1948, les mots « 3 000 francs » sont remplacés par « 15 000 francs ».

Art. 2.

La présente loi ne s'applique pas aux obligations dont l'exécution a été demandée en justice avant la date de son entrée en vigueur.

Donné à Bruxelles, le 7 mai 1987.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

J. GOL.